

**Наукова
інформація**

Міжнародна історико-краєзнавча конференція «Наукові студії М. І. Сікорського», присвячена 90-річчю з дня народження М. І. Сікорського

10-12 жовтня 2013 року у Національному історико-етнографічному заповіднику «Переяслав» (далі – НІЕЗ «Переяслав») була проведена міжнародна історико-краєзнавча конференція «Наукові студії М.І. Сікорського», присвячена 90-річчю з дня народження Михайла Івановича Сікорського (13.10.1923 – 27.09.2011 рр.) – Героя України, видатного музеєзнавця, краєзнавця, пам'яткоохоронця, громадського діяча, фундатора унікального музейного комплексу – Національний історико-етнографічний заповідник «Переяслав».

М.І. Сікорський зробив значний внесок у вивчення історії та культури Переяславського краю. Його діяльність на ниві музеєзнавства, краєзнавства сприяла появі численних музеїв на Київщині та популяризації української історії та культури. Пам'яткоохоронна діяльність Михайла Івановича Сікорського сприяла збереженню пам'яток архітектури.

Для обговорення на конференції були запропоновані напрямки:

1. Історія Переяславського краю з найдавніших часів до сьогодення. Історіографія історичних та краєзнавчих досліджень Переяславщини. Визначні постаті Переяславщини та їх роль у вітчизняній і світовій історії.

2. Внесок М.І. Сікорського у розвиток музейної справи України. Засновники нових музеїв в Україні. Фундатори музейних колекцій.

3. Проблеми музеєзнавства та стан розвитку музейної справи в Україні.

4. Матеріальна, нематеріальна та духовна культура українського народу. Історико-етнографічне вивчення культури та етнічної історії українського народу на Переяславщині.

5. Актуальні питання охорони, збереження та використання пам'яток і об'єктів культурної спадщини: стан, проблеми та перспективи. Досвід та практика реставрації, консервації, реабілітації та музеєфікації пам'яток і об'єктів культурної спадщини.

6. Діяльність Українського товариства охорони пам'яток історії та культури.

7. Історія археологічних досліджень на Переяславщині. Новітні археологічні дослідження Середнього Подніпров'я. Археологічні матеріали в музейних зібраннях.

Пропонована тематика зацікавила широке коло науковців. В роботі конференції взяли участь музейні наукові співробітники, вчені провідних наукових установ України, освітяни, аспіранти, магістранти. До програми конференції включено 100 доповідей та виступів. В роботі конференції взяли участь 108 науковців, серед яких член-кореспондент НАН України, 2 доктори наук, 18 кандидатів історичних наук, 5 кандидатів філософських наук, 1 кандидат мистецтвознавства, 1 докторант.

До програми конференції включені дослідження музейників Російської Федерації (Музей народного дерев'яного зодчества «Вітославлиці» м. Великий Новгород), республіки Білорусь (Білоруський державний музей народної архітектури та побуту), Литви (Тракайський історичний музей).

У роботі конференції взяли участь представники таких потужних науково-дослідних і науково-освітніх закладів, як Національний науково-дослідний інститут українознавства та всесвітньої історії, Державний вищий навчальний заклад «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», Національний заповідник «Замки Тернопілля», Національний історико-культурний заповідник «Софія Київська», Державний історико-архітектурний заповідник у м. Березжани Тернопільської обл., Національний музей народної архітектури та побуту України, Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник, Національний архітектурно-історичний заповідник «Чернігів стародавній», Національний історико-культурний

заповідник «Чигирин», Інститут управління та права Запорізького національного технічного університету, Національний історико-етнографічний заповідник «Переяслав», Інститут керамології Відділення народознавства НАН України, Чернігівський національний педагогічний університет ім. Т.Г. Шевченка, Музей історії Десятинної церкви, Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова, Центр пам'яткознавства НАН України і Українського товариства охорони пам'яток історії та культури, Музей гетьманства, спалеоклуб «Кристал» (м. Тернопіль), Іванківський районний краєзнавчий музей. На конференції були присутні слухачі з Яготинського державного історичного музею та Соснівського краєзнавчого музею Переяслав-Хмельницького району Київської області.

На урочистому відкритті конференції вітальний лист голови Національної спілки краєзнавців, доктора історичних наук, професора, член-кореспондента НАН України, заступника директора Інституту історії України НАН України Реєнта Олександра Петровича озвучив член Правління Національної спілки краєзнавців України, заступник головного редактора Всеукраїнського культурологічного тижневика «Слово Просвіти» Букет Євгеній Васильович. Плідної роботи, наукових дискусій, нових відкриттів та збагачення цікавими ідеями та відкриттями учасникам конференції побажали заступник директора Департаменту культурної спадщини та культурних цінностей Міністерства культури України Вечерський Віктор Васильович та генеральний директор НІЕЗ «Переяслав» Довгошия Павло Олександрович.

У перший день роботи конференції відбулося пленарне засідання. Відкрив роботу конференції доктор історичних наук, член-кореспондент НАН України, провідний науковий співробітник відділу української етнології Національного науково-дослідного інституту українознавства та всесвітньої історії Баран Володимир Данилович. Тема його доповіді «У пошуках джерел українського народу». Доповідач ознайомив присутніх з сучасними напрямками діяльності Національного науково-дослідного інституту українознавства та всесвітньої історії, проблемами вивчення історії, етнографії в Україні.

На пленарному засіданні була озвучена доповідь заступника голови Київської обласної ради УТОПК, заслуженого працівника культури України Булаєвської Наталії Іванівни «Любов до Переяслава понад усе», в якій вона охарактеризувала діяльність «людини-легенди, великого патріота Переяславщини» М.І. Сікорського по створенню музейних об'єктів та збереженню пам'яток історії та культури на Київщині, Черкащині. Доповідач звернула увагу на те, що одним з ініціаторів створення Українського товариства охорони пам'яток історії та культури у 1966 р. був М.І. Сікорський. Українське товариство охорони пам'яток історії та культури всіляко підтримувало проекти Михайла Івановича, передусім, перший голова Товариства, директор тодішнього Державного історичного музею Української РСР Іван Омелянович Дудник: «Він допомагав, чим міг, а до його квартири по вул. Цитадельній, що неподалік Києво-Печерської лаври, Михайло Сікорський заходив, як до власної. Там завжди на нього чекав смачний обід, який вміла готувати Марія Іванівна – дружина Івана Омеляновича».

Тепла дружба єднала М.І. Сікорського з першим штатним керівником обласного Товариства Остапом Пасікою. Пізніше, ставши відомим творцем дереворитів, Остап Адамович створив і передав до Заповідника кілька своїх робіт. На протязі багатьох років М.І. Сікорський дружив з Олександром Степановичем Непорожнім, директором Яготинського краєзнавчого музею, заступником голови Київського облвиконкому Людмилою Іллівною Хорозовою.

Н.І. Булаєвська розповіла про участь М.І. Сікорського у створенні краєзнавчих музеїв у Яготині, Обухові Київської області, зупинилась на музеєфікації пам'яток археології в Переяславі, історії створення музею-діорами «Битва за Дніпро в районі Переяслава і створення Букринського плацдарму восени 1943 р.». Н.І. Булаєвська звернула увагу на нереалізовані проекти М.І. Сікорського: один з них – це освоєння унікальної пам'ятки історії і архітектури – хати двох родів в с. Хохітва поблизу Богуслава. У цьому садибному меморіальному будинку у 1887-1893 рр. проживала письменниця Марко Вовчок, якій Т.Г. Шевченко подарував «Кобзаря», на початку ХХ ст. мешкала родина Запорожців. Доповідач наголосила, що обласне

Товариство охорони пам'яток історії та культури впродовж багатьох років домагається створення у цьому меморіальному будинку музеїв: «Хата двох родин», літературної Богуславщини та історії села Хохітва.

Заслужений працівник культури України Верговський Сергій Володимирович у доповіді «Пам'ятки народного будівництва Слобожанщини в експозиції Національного музею народної архітектури та побуту України» повернувся до витоків створення Національного музею народної архітектури та побуту України. «Це був період, – зауважив доповідач, – коли не було достатнього досвіду створення скансенів. Ініціатива створення музеїв просто неба, досліджень народної культури ішла знизу». У серпні 1965 р. за ініціативою архітектора С. Верговського у «Літературній Україні» був надрукований відкритий лист культурних діячів України про необхідність створення Національного музею народної архітектури та побуту просто неба. Розпочалася конкретна робота по створенню визначного осередку української культури та національної ідентичності. Доповідач акцентував увагу на титанічній ролі у створенні Музею заступника Голови Ради Міністрів України Петра Тимофійовича Тронька, який у той час очолював УТОШК. Доповідач ознайомив з історією пошуку, дослідження, перевезення будівель для комплектування пам'ятками народної архітектури розділу «Полтавщина і Слобожанщина» Національного музею народної архітектури та побуту України. Верговський С.В. зауважив, що особливо цінні житлові, господарські будівлі для комплектування розділу «Полтавщина і Слобожанщина» майбутнього Музею знаходились на Луганщині.

Заслужений працівник культури України, ветеран Національного музею народної архітектури та побуту України Орел Лідія Григорівна озвучила доповідь на тему: «Художні промисли України». Доповідач розповіла про історію створення у 1976 р. експозиції соціалістичного села Національного музею народної архітектури та побуту України, згадала про історію започаткування в новоствореній експозиції свят і фестивалів, де були представлені народні промисли різних регіонів України.

Логічним продовженням заявленої теми став виступ етнографа, ветерана Національного

музею народної архітектури та побуту України Свириди Раїси Олександрівни «Етнографічні дослідження історичної Лубенщини в контексті створення архітектурно-етнографічної експозиції Національного музею народної архітектури та побуту України».

Значний інтерес викликала доповідь доктора історичних наук, доцента кафедри історії і культури України ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» Потапенка Ярослава Олександровича на тему: «Подолання постколоніальних, посттоталітарних і постгеноцидних рудиментів у сучасному українському соціокультурному просторі», в якій зроблено спробу охарактеризувати сучасне українське суспільство як постколоніальне, постгеноцидне та посттоталітарне.

Дослідження «Музейні предмети фондової колекції НІЕЗ «Переяслав», що походять з села Грузького Макарівського району Київської області» озвучив член Правління Національної спілки краєзнавців України, заступник головного редактора Всеукраїнського культурологічного тижневика «Слово Просвіти», заступник голови Київської обласної спілки краєзнавців Національної спілки краєзнавців України Букет Євгеній Васильович. Доповідач зупинився на історії населеного пункту, історії Михайлівської парафії, проаналізував предмети сакрального культу із Михайлівської церкви, які знаходяться в експозиціях і запасниках НІЕЗ «Переяслав». Дослідження здійснене на основі фондових матеріалів Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав».

Завідувач науково-методичного відділу охорони культурної спадщини НІЕЗ «Переяслав» Авраменко Юрій Володимирович озвучив доповідь «Пам'яткоохоронна діяльність Героя України, Генерального директора Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав» М.І. Сікорського». Михайло Іванович Сікорський, поза всяким сумнівом, підкреслив доповідач, залишиться в історії української культури не тільки як відомий історик-краєзнавець, археолог та етнограф, а ще й як охоронець та зберігач нерухомих об'єктів культурної спадщини українського народу. В М.І. Сікорському гармонійно поєднувалися творець музеїв і пам'яткоохоронець.

Цікавий матеріал оприлюднено у доповіді кандидата історичних наук, завідувача відділом української етнології Національного НДІ українознавства та всесвітньої історії Фігурного Юрія Степановича «Роль Переяслава в українському етнодержавонаціотворенні в середині XVIII ст.»

Під час роботи конференції демонструвалися фотовиставки: «Храми Переяславщини: минуле і сьогодення» та «Краса і гордість українського села», відбулася презентація колективної монографії «Михайло Іванович Сікорський: творець історії й хранитель часу», присвяченої 90-річчю з дня народження патріарха музейної справи М. І. Сікорського.

Після закінчення пленарного засідання учасники конференції відвідали могилу М.І. Сікорського на Заальтицькому кладовищі м. Переяслав-Хмельницький, Меморіальну кімнату М.І. Сікорського, ознайомилися з фотовиставкою «Михайло Сікорський. Літопис життя...», присвячену 90-річчю з дня народження М. І Сікорського, в Музеї Заповіту Т.Г. Шевченка.

11 жовтня відбулися секційні засідання. Згідно з програмою конференції працювало 3 секції.

Перший із секційних напрямків: «Історико-етнографічні дослідження матеріальної та нематеріальної культури українського народу. Історія Переяславського краю з найдавніших часів до сьогодення».

З поміж проблематики цієї секції найбільш питома вага належала виступам, присвяченим історико-етнографічним дослідженням. Дві доповіді присвячувалися кустарному шкіряному промислу. Науковий співробітник, аспірантка науково-дослідного інституту українознавства та всесвітньої історії Семенова О.В. у дослідженні «Шкіряний кустарний промисел Київської губернії в кінці XIX – першій половині XX ст.» розглядає технологію обробки шкіри, асортимент та збут готової продукції, умови побуту та праці кустарів-шкіряників Київської губернії в кінці XIX – першій половині XX ст. Науковий співробітник музею народної архітектури та побуту Середньої Наддніпрянщини НІЕЗ «Переяслав» Грудевич Т.В. в дослідженні на тему: «До питання вивчення чинбарського промислу на Переяславщині кінця XIX – початку XX ст.» розкрила історію і економічну

складову чинбарського промислу на Переяславщині.

Старший науковий співробітник науково-дослідного відділу Музей Заповіту Т.Г. Шевченка НІЕЗ «Переяслав» Калінович О.І. виступила з доповіддю «Виникнення поштової листівки: типи та види її оформлення в кін. XIX – поч. XX ст.», в якій розглянула питання виникнення і побутування поштової листівки в Україні, зазначила основні видавничі центри поштових карток, охарактеризувала їхню освітню та виховну роль.

Старший науковий співробітник відділу науково-фондової роботи НІЕЗ «Переяслав» Калінович Ю.Б. озвучив доповідь «Будівництво, догляд та опорядження сухопутних шляхів сполучень в Україні кін. XIX – поч. XX ст.».

Кілька доповідей, озвучених на секційному засіданні, присвячувалися персоналіям Переяславщини. Репресованим у 30-х роках XX ст. священикам Переяславщини присвятила дослідження молодший науковий співробітник науково-дослідного відділу Музей історії Української Православної церкви НІЕЗ «Переяслав» Кучеренко І.І. Наведено біографічні відомості представників духовенства, здійснено аналіз їх церковної і громадської діяльності.

Відмінник народної освіти, заслужений вчитель України Гаврилюк Н.С. у співавторстві з молодшим науковим співробітником науково-дослідного відділу Музей історії Української Православної Церкви НІЕЗ «Переяслав» Кучеренко І.І. представили доповідь на тему: «Медичні працівники Переяславщини кін. XIX-XX ст.», в якій розглянули життя та діяльність медичних працівників Переяславщини XVIII-XXI ст. в контексті суспільно-політичних процесів краю.

Старший науковий співробітник Музею декоративно-ужиткового мистецтва Київщини НІЕЗ «Переяслав» Чередніченко Л.С. розглянула життєвий та творчий шлях переяславської самодіяльної художниці Вердоні Валентини Юрївни. У дослідженні розкрито окремі періоди творчості мисчині, проаналізовано роботи художниці, які зберігаються у фондовій колекції НІЕЗ «Переяслав».

Особливу увагу викликала доповідь молодшого наукового співробітника відділу історико-правових і теоретико-методологічних проблем українознавства Національного

науково-дослідного інституту українознавства та всесвітньої історії Губського С.І. «Публіцистична діяльність С. Петлюри на сторінках військово-історичного журналу «Табір». У дослідженні зазначається, що після поразки національно-визвольних змагань українського народу за незалежність у 1917-1921 рр. урядові структури Української Народної Республіки і, зокрема, Голова Директорії УНР та Головний Отаман Військ УНР С.В. Петлюра не припинили боротьби за свободу свого народу. Основна увага керівників УНР тепер була спрямована на продовження боротьби пером на сторінках газет, журналів, книг, брошур.

Важливі проблеми сучасного українського суспільства підняла студентка ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» Луцик О.О. У доповіді «Соціокультурні та ментально-психологічні особливості сучасного українського суспільства» проаналізовано головні соціокультурні та ментально-психологічні особливості України на сучасному етапі розвитку, визначено основні фактори, які впливають на перебіг цього процесу.

Тематика другої секції присвячувалася проблемам музеєзнавства та стану розвитку музейної справи в Україні та внеску М.І. Сікорського у розвиток музейної справи України.

Чільне місце в роботі секції зайняли виступи, присвячені музейним колекціям та їх фундаторам. Зокрема, варто виокремити на працювання етнографа, ветерана НІЕЗ «Переяслав» Годліної Л.О. на тему: «Переяславські рушники, вишиті рушниковими швами кінця XVIII – поч. XX ст. (За матеріалами фондової колекції НІЕЗ «Переяслав»)». Розширений каталог».

Молодший науковий співробітник науково-дослідного сектору Музею історії лісового господарства Середньої Наддніпрянщини НІЕЗ «Переяслав» Зайковська В.А. та старший науковий співробітник відділу науково-фондової роботи НІЕЗ «Переяслав» Прокопенко К.В. представили дослідження на тему: «Роботи Степана Куцога в колекції НІЕЗ «Переяслав».

Старший науковий співробітник Музею українського рушника НІЕЗ «Переяслав» Заїка Н.Л. розглянула основні мотиви «монастирських» рушників із фондової колекції НІЕЗ «Переяслав», зокрема – «дерево життя».

Молодший науковий співробітник відділу науково-фондової роботи НІЕЗ «Переяслав» Приходько В.М. та старший науковий співробітник відділу науково-фондової роботи НІЕЗ «Переяслав» Прокопенко К.В. дослідили тему: «Кобзар» Т.Г. Шевченка у ліногравюрах Василя Лопати (на матеріалах колекції НІЕЗ «Переяслав»)».

З-поміж виголошених на секційному засіданні доповідей особливу увагу викликали виступи, присвячені питанням збереження і реставрації пам'яток архітектури і музейних предметів: «До питання збереження пам'яток дерев'яної архітектури Музею народної архітектури та побуту Середньої Наддніпрянщини» (старший науковий співробітник Музею М.М. Бенардоса НІЕЗ «Переяслав» Шкіра М.В.); «Збереження кераміки в інтер'єрах Полтавщини (експозиція Національного музею народної архітектури та побуту України)» (молодший науковий співробітник науково-дослідного відділу Слобожанщина, Полтавщина, Полісся Національного музею народної архітектури та побуту України Карандєєва Т.І.); «Захист музейних експонатів з деревини від ентомологічної групи шкідників в музеях України. Історія питання. Перспективи та актуальність запровадження нових підходів» (пошукач Центру пам'ятокознавства НАН України і Українського товариства охорони пам'яток історії та культури Марченко І.Я.); «Мікроклімат приміщень музею та фондосховищ. Способи його моніторингу та регуляції» (головний зберігач фондів Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав» Кузьменко А.В.) та ін.

Цікавий матеріал, присвячений затопленим Канівським водосховищем в 60-70-х рр. XX ст. селам Переяславщини містився у співдовіді старшого наукового співробітника Музею М. М. Бенардоса НІЕЗ «Переяслав» М.В. Шкіри та старшого наукового співробітника Музею народного сухопутного транспорту Середньої Наддніпрянщини НІЕЗ «Переяслав» Л.М. Шкіри на тему: «До питання вивчення затоплених Канівським водосховищем сіл Переяславщини в 60-70-х рр. XX ст.».

З-поміж проблематики другої секції найбільш питома вага належала виступам, присвяченим внеску М.І. Сікорського у розвиток музейної справи в Україні.

Науковий співробітник відділу науково-фондової роботи Ревега В.В. та провідний гід-перекладач науково-освітнього відділу екскурсійно-масової роботи НІЕЗ «Переяслав» Ревега Н.М. у доповіді «Громадська діяльність М.І. Сікорського» проаналізували громадську діяльність М.І. Сікорського.

Старший науковий співробітник Музею українських обрядів НІЕЗ «Переяслав» Зубер С.М. і молодший науковий співробітник Музею українських обрядів Захарченко С.М. у дослідженні «Михайло Іванович Сікорський і скансен: внесок у створення» акцентували увагу на ролі М.І. Сікорського у створенні першого в Україні скансену – Музею народної архітектури та побуту Середньої Наддніпрянщини.

Старший науковий співробітник Музею-діорами «Битва за Дніпро в районі Переяслава і створення Букринського плацдарму восени 1943 року» НІЕЗ «Переяслав» Бойко Н.А. у дослідженні «Агроном Яків Безнос – творець парку на Татарській горі» розглянула історію створення зелених насаджень Музею народної архітектури та побуту Середньої Наддніпрянщини і закладення двох штучних озер, звернула увагу на потужну господарську роботу паркової бригади, яку довгий час очолював Я.Г. Безнос.

Цікавий матеріал, присвячений науковій спадщині М.І. Сікорського, містився у виступі старшого наукового співробітника Музею народного одягу Середньої Наддніпрянщини НІЕЗ «Переяслав» Павлик Н.М. на тему «Літературна спадщина Михайла Івановича Сікорського: текстологічні особливості письма». Дослідниця проаналізувала доробок М.І. Сікорського і дійшла висновку про специфічність і неординарність його літературного стилю.

Учений секретар Державного історико-архітектурного заповідника у м. Бережани, заслужений працівник культури України Волинець Н.І. у виступі «Священик Михаїл Немелівський – фундатор музею переслідуваної церкви» розглянула музеетворчу діяльність священика Михаїла Немелівського.

Ранньому періоду створення Музею народної архітектури та побуту Середньої Наддніпрянщини присвятили дослідження завідувач науково-дослідного відділу Музей історії УПЦ Ткаченко Н.Г. та завідувач науково-дослідного

відділу Музей хліба НІЕЗ «Переяслав» Жам О.М. Доповідачі акцентували увагу на проблемі пошуку і виділення земельної ділянки для створення першого вітчизняного скансену.

Третій секційний напрямок – актуальні питання охорони, збереження та музеєфікації пам'яток і об'єктів культурної спадщини. Археологічні дослідження Середнього Подніпров'я.

Етнограф, ветеран НІЕЗ «Переяслав» Годліна Л.О. та завідувач науково-дослідного відділу Музей хліба НІЕЗ «Переяслав» Жам О.М. озвучили доповідь на тему: «Кам'яні надгробки некрополів м. Переяслава-Хмельницького з мотивом дерева 1890-1980 рр.». Авторами проведено дослідження та вивчення пнеподібних хрестів на території кладовищ м. Переяслава-Хмельницького (Заальтицькому, Ярмарковому, біля Свято-Троїцької церкви). Проаналізовано витоки та змістовне навантаження цих надмогильних знаків.

Завідувач науково-дослідного відділу Археологічний музей НІЕЗ «Переяслав» Бузян Г.М. в дослідженні «Етапи становлення археологічного відділу Музею народної архітектури та побуту» висвітлила визначальну роль М.І. Сікорського у створенні та розбудові археологічного розділу Музею народної архітектури та побуту Середньої Наддніпрянщини, який став відправним експозиційним розділом музею – «Матеріальна культура найдавнішого часу». Були проаналізовані етапи поступового наповнення експозиції унікальними археологічними об'єктами, виявленими дослідниками в різних регіонах України. Доповідач зазначила, що найбільш плідний і активний період розбудови археологічної експозиції припадає на десятиліття з початку 1970-х до початку 1980-х рр. У ході доповіді авторка проілюструвала історію створення розділу рідкісними світлинами 60-80-х рр. ХХ ст.

Старший науковий співробітник відділу науково-фондової роботи Музею історії Десятинної церкви Калашник Є.С. у дослідженні «Пам'ятки археології с. Білики на Полтавщині та його околиць за матеріалами розвідки 2007 р.» зробив історіографічний нарис археологічних досліджень у Нижньому Поворсклі, що являло східний рубіж Переяславського князівства. Дослідником вперше введенні до наукового обігу

матеріали археологічної розвідки у селищі Білики та в його околицях у 2007 році.

Завідувач науково-дослідного сектору Археологічна експедиція НІЕЗ «Переяслав» Прядко О.О. ознайомив із новими знахідками археологічних матеріалів на території с. Хоцьки Переяслав-Хмельницького району. Знайдено неолітичну кераміку, уламки посуду IV-V ст., давньоруського часу та пізньосередньовічної доби.

Молодший науковий співробітник Музею космосу НІЕЗ «Переяслав» Вовкодав С.М. у співавторстві з старшим науковим співробітником науково-дослідного сектору Археологічна експедиція НІЕЗ «Переяслав» Юрченком О.В. у студії «Система заселення епохи енеоліту-бронзи басейну р. Броварка на Переяславщині» ознайомили присутніх із дослідженнями басейну р. Броварки 1990-х та 2000-х рр. Автори доповіді повідомили про нові підходи, застосовані під час досліджень, методика новітніх інформаційних систем в комплексі із традиційними археологічними дослідженнями, продемонстрували картографічні та археологічні речові матеріали нововідкритих пам'яток. На основі співставлення різноманітних матеріалів, карт виготовлені реконструкції системи заселень басейну р. Броварки.

Молодший науковий співробітник Музею історії архітектури давньоруського Переяслава НІЕЗ «Переяслав» Лизогуб Н.В. представила доповідь на тему: «Інтер'єр давньоруського житла (за матеріалами археологічних розкопок на Переяславщині)». Авторка повідомила про результати досліджень дерев'яної забудови та житлових умов середньостатистичного населення Переяслава княжої доби. У дослідженні було використано інформацію із архівних джерел (звітів) археологічного відділу НІЕЗ «Переяслав».

Молодший науковий співробітник науково-дослідного відділу Музею трипільської культури НІЕЗ «Переяслав» Білоусько В.М. ознайомила із історією досліджень трипільських пам'яток на Переяславщині. Доповідач розповіла про найбільш визначні трипільські пам'ятки Переяславщини, історію їх відкриття

та досліджень, продемонструвала фото розкопок та рідкісних знахідок.

Завідувач науково-дослідного відділу Музей трипільської культури НІЕЗ «Переяслав» Тетеря Д.А. виступив із доповіддю на тему: «Деякі підсумки та перспективи археологічних досліджень на території Вознесенського монастиря у Переяславі». Автор проаналізував матеріали власних археологічних досліджень, проведених на території Вознесенського монастиря у Переяславі протягом 2003-2008 рр. та розглянув питання перспективи продовження досліджень у межах садиби монастиря та прилеглий території, вказав на необхідність збереження та проведення музеєфікації збережених об'єктів на монастирській території.

Кандидат історичних наук, науковий співробітник відділу історико-правових і теоретико-методологічних проблем українознавства Національного науково-дослідного інституту українознавства та всесвітньої історії Толочко Д.В. підготував доповідь на тему: «Популяризація знань як практичний метод пам'яткознавчої роботи вчених 30-х рр. ХХ ст.». Доповідач наголосив на необхідності залучення до пам'яткоохоронної роботи освітян. Серед популяризації пам'яткознавчої роботи, на думку Толочко Д.В., важливе місце відводиться виставкам старожитностей, читанням лекцій, які сприяють пам'яткоохоронній діяльності.

На заключному пленарному засіданні конференції були підведені підсумки роботи конференції. Було рекомендовано проведення чергової конференції, в зв'язку з тим, що величезний масив піднятих проблем освоєний далеко не повністю. Актуальними залишаються питання присвоєння Національному історико-етнографічному заповіднику «Переяслав» імені М.І. Сікорського і створення Меморіального музею М.І. Сікорського. Рекомендовано продовження збору спогадів про М.І. Сікорського, встановлення меморіальної дошки М.І. Сікорському на території Музею народної архітектури та побуту Середньої Наддніпрянщини як засновнику першого в Україні скансену до 50-річчя створення Музею.

